

Hellre förberedd än rädd

Marie Enhörning

SH

Helhetssyn anpassat till hotbilden → aktuellt beslutsunderlag

SH

- Cyberangrepp
- Industrispionage
- Underrättelseoperationer
- Subversiv verksamhet och sabotage
- Påverkanskampanjer och desinformation
- Störningar i försörjningskedjor
- Avbrott i kritiska försörjningssystem
- Infiltration, insiders & korruption
- Organiserad brottslighet

Vad är det vi vill skydda?

SH

Människors liv och hälsa

Att skydda befolkningens
fysiska och psykiska
välbefinnande samt
överlevnad.

Samhällets funktionalitet

Att grundläggande funktioner
som energi, transporter,
livsmedelsförsörjning
och finansiella system
fungerar.

Demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter

Att värna det demokratiska
statsskicket, lag och ordning
samt friheter.

Miljö och egendom

Att skydda naturmiljön,
kulturella värden och
egendom från omfattande
skador.

Sveriges totalförsvär

Totalförsvaret består av det civila försvaret och det militära försvaret

SH

Civilt försvar

Hela samhällets motståndskraft och förmåga att hantera kriser och krig

Befolkningens
skydd och hälsa

Samhällets
funktionalitet

Försörjnings-
beredskap

Infrastruktur
och transporter

Ekonomisk
säkerhet

Informations-
säkerhet

Psykologiskt
försvar

Miljö och
naturresurser

Demokrati, rätts-
säkerhet och
samhällsstyrning

Militärt försvar

Försvarsmaktens förmåga att försvara Sverige
mot väpnat angrepp

Markstridskrafter

Luftstridskrafter

Sjöstridskrafter

Rymdförsvar

Cyberförsvar

Stödande
förmågor

Beredskap har gått från strukturbygge till konkreta företagskrav

Januari 2025 – oktober 2026

2025: Organisation

Två nya beredskapssektorer. Tillväxtverket får ansvar för industri, byggande och handel; Kommerskollegium för utrikeshandel.

2025: Regelverk

Förslag om försörjningsavtal, beredskapslager och ny cybersäkerhetslag. Företagens roll formaliseras.

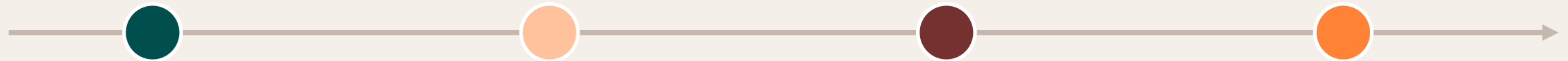
2026: Krav

NIS2 gäller. CER-propositionen breddar fokus från cyber till fysisk och organisatorisk motståndskraft.

2026: Genomförande

Statliga stöd, kontantkrav, lager, övningar och vägledning gör beredskap till en operativ företagsfråga.

Den röda tråden

Företag ses allt tydligare som en del av totalförsvaret, inte bara som leverantörer. Utvecklingen kombinerar lagkrav, avtal, ekonomiska stöd och mer formaliserad privat-offentlig samverkan.

LAGKRAV

AVTAL & STÖD

SAMVERKAN & ÖVNING

Vad betyder utvecklingen för företag?

Fem konsekvenser att styra efter nu

1. Fler bindande krav

NIS2 gäller sedan 15 januari 2026. CER föreslås gälla från 1 januari 2027. CRA tillför produktrelaterade cybersäkerhetskrav.

2. Ledning och kontinuitet

Riskhantering, incidentrapportering, återställning och leverantörsberoenden behöver hanteras som verksamhetsstyrning.

3. Flöden och försörjning

EI, IT, transporter, drivmedel, betalningar och personal blir centrala beroenden i planering och offentlig dialog.

4. Mer samverkan

Företag förväntas delta i lägesbilder, försörjningsanalyser, övningar och sektorsvisa forum med myndigheter.

5. Avtal, stöd och kostnader

Nya stöd och beredskapsavtal skapar möjligheter, men frågor om ersättning, sekretess och konkurrensneutralitet kvarstår.

Prioritera 2026–2027

- **Kartlägg** vilka regelverk och sektorer verksamheten kan omfattas av.
- **Säkra** ägarskap i ledningen och en samlad plan för cyber, fysisk säkerhet och kontinuitet.
- **Testa** kritiska beroenden och alternativ för leveranser, betalningar och kommunikation.
- **Kräv tydlighet** om offentliga förväntningar, ersättning, prioritering och informationsskydd.

Kärnfråga: Vad måste fungera även när ordinarie system, flöden eller leverantörer inte gör det?

Vilken roll tar näringslivet?

SH

"Vi ska göra vår del – politiken sin"

Avsiktsförklaring angående samarbete inom totalförsvar och försörjningsberedskap

Mellan Myndigheten för civilt försvar, org.nr 202100-5984 och Föreningen
Svenskt Näringsliv, org.nr. 802000-1856 (nedan SN), (gemensamt Partena).

Kontaktpersoner

Kontaktperson för Myndigheten för civilt försvar:
Alexandra Nordlander, 010-240 42 94, alexandra.nordlander@mcf.se

Kontaktperson för Föreningen Svenskt Näringsliv:
Johan Sjöberg, 072-200 18 56, johan.sjoberg@svensknaringsliv.se

Bakgrund

Det pågår ett intensivt arbete inom det civila försvaret inom ramen för
totalförsvaret med att bygga upp Sveriges totalförsvar och försörjningsberedskap.
En robust försörjningsberedskap är central för förmågan att skydda samhällets
grundläggande funktioner och människors liv och hälsa vid allvariga störningar,
krig och yttre krig.

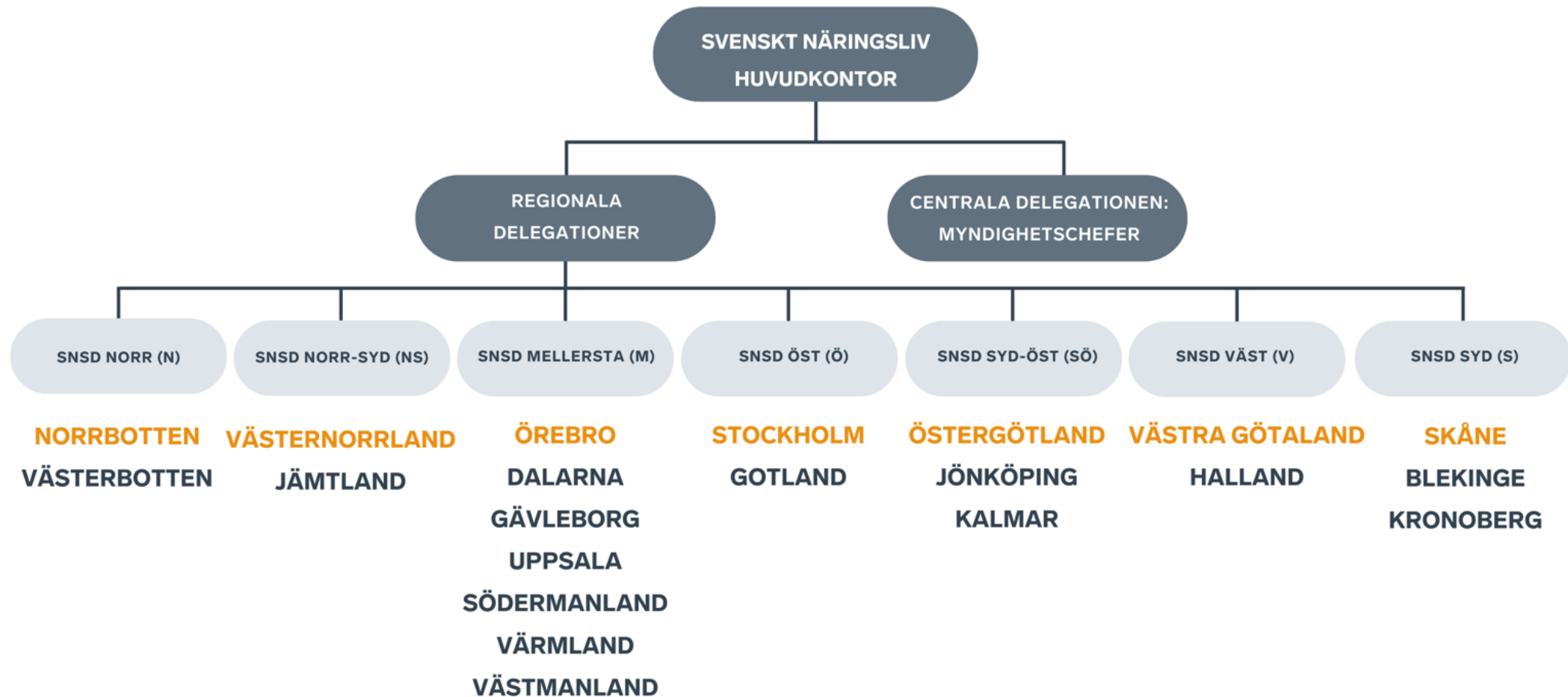
I juni 2025 utgav regeringen Myndigheten för samhällsskydd och beredskap,
nuvarande Myndigheten för civilt försvar, till nationell samordnare för att
yttre sig om Sveriges försörjningsberedskap. Det alltså önskar omedelbart
kräver att utvecklingsstråket ökar skyddsnivån och att berörda aktörer samordnar
planering och arbete för att uppnå ändamålsenliga resultat. En väsentlig del av
detta arbete avser ett ökat privat-offentligt samarbete.

Partena har fördjupat samarbetet under 2025 med bland annat deltagande i
arbets- och analysgrupper, gemensamma framträdanden vid konferenser m.m.
Denna avsiktsförklaring syftar till att ytterligare stärka samarbetet framgent.

Avsiktsförklaring mellan
Svenskt Näringsliv och
Myndigheten för civilt
försvar

Svenskt Näringslivs säkerhetsdelegationer

Positionspapper för avtalad beredskap

Näringslivets förutsättningar för avtalad beredskap

Inledning

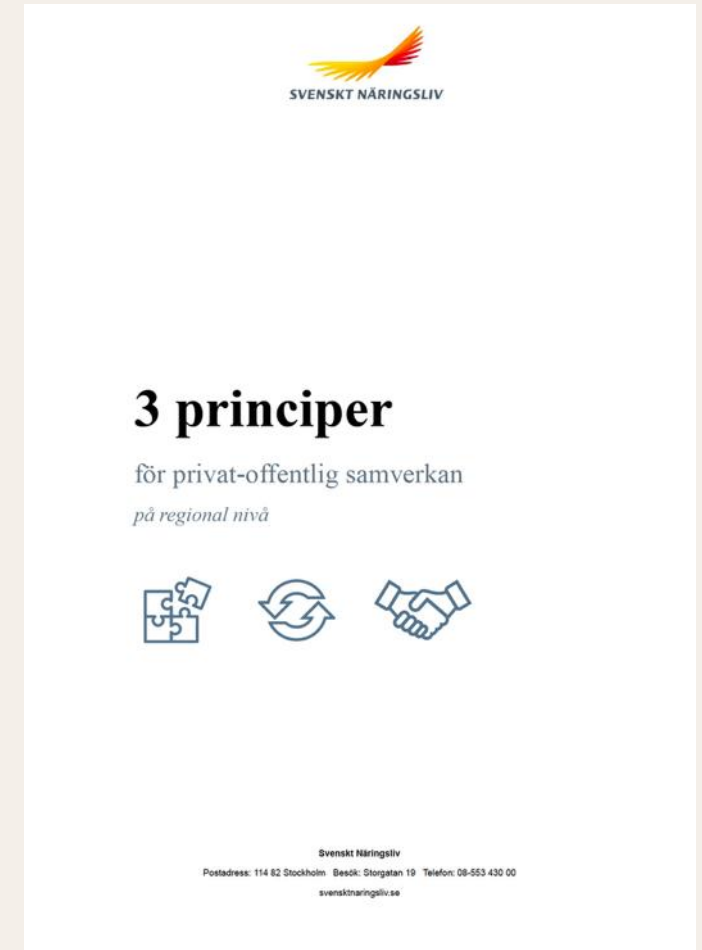
I takt med att Sveriges totalförsvar återuppbyggs och anpassas till ett nytt säkerhetspolitiskt läge, är näringslivets roll som en central del av den samlade förmågan tydligare än någonsin. Privata aktörer driver en stor del av den samhällsviktiga verksamheten, och ett välfungerande samarbete mellan det offentliga och privata är en förutsättning för Sveriges motståndskraft. Detta samarbete vilar på principen om frivillighet, snarare än tvingande lagstiftning.

Detta positionspapper syftar till att belysa näringslivets förutsättningar för att kunna ingå och upprätthålla beredskapsavtal, inklusive så kallade försörjningsberedskapsavtal (F-avtal). Målet är att skapa en samsyn kring de ramverk, processer och den tydlighet som krävs för att bygga ett robust och effektivt system för avtalad beredskap, vilket är i linje med tidigare presenterad samarbetsprincip för utvecklingen av privat-offentlig samverkan¹. Vi avser inte att presentera en färdig lösning, utan att framföra de grundläggande förutsättningar som måste vara på plats för att näringslivet ska kunna verka med sin fulla potential.

Vi välkomnar det höga tempot i processen, men ser ett betydande behov av stärkt samordning. Utan en tydlig bild av vilket specifikt problem som faktiskt behöver lösas riskerar åtgärderna att bli ineffektiva. Bristande koordinering riskerar att skapa en fragmenterad bild med ett stort antal parallella inriktningar, vilket skapar en osäkerhet som i värsta fall leder till en motsatt effekt och som hindrar företag att effektivt möta marknadens behov.

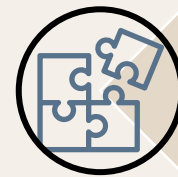
Tillsammans för ett starkare totalförsvaret

- Svenskt Näringslivs Kris- och försvarsgrupp har tagit fram tre principer för POS; involvering, återkoppling och samarbete.
- Kris- och försvarsgruppen har ett tvärsektoriellt perspektiv och täcker alla beredskapssektorer. Består av medlemsorganisationer samt branschorganisationer utan medlemskap i Svenskt Näringsliv.
- Principerna ska vara vägledande när offentliga och privata aktörer utvecklar formerna för samverkan. Syftet med principerna är dels att belysa vad som krävs för att hantera de utmaningar som finns idag, dels att ge förslag på mer konkreta åtgärder som behöver vidtas för att utveckla POS.

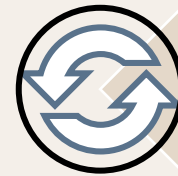

Vad är viktigt i privat-offentlig samverkan

SH

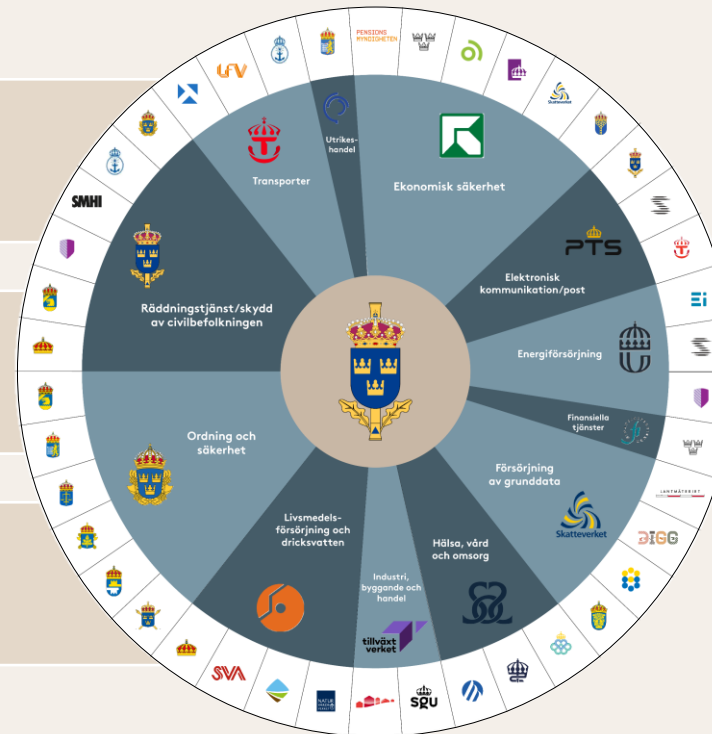
Involveringsprincipen

Återkopplingsprincipen

Samarbetsprincipen

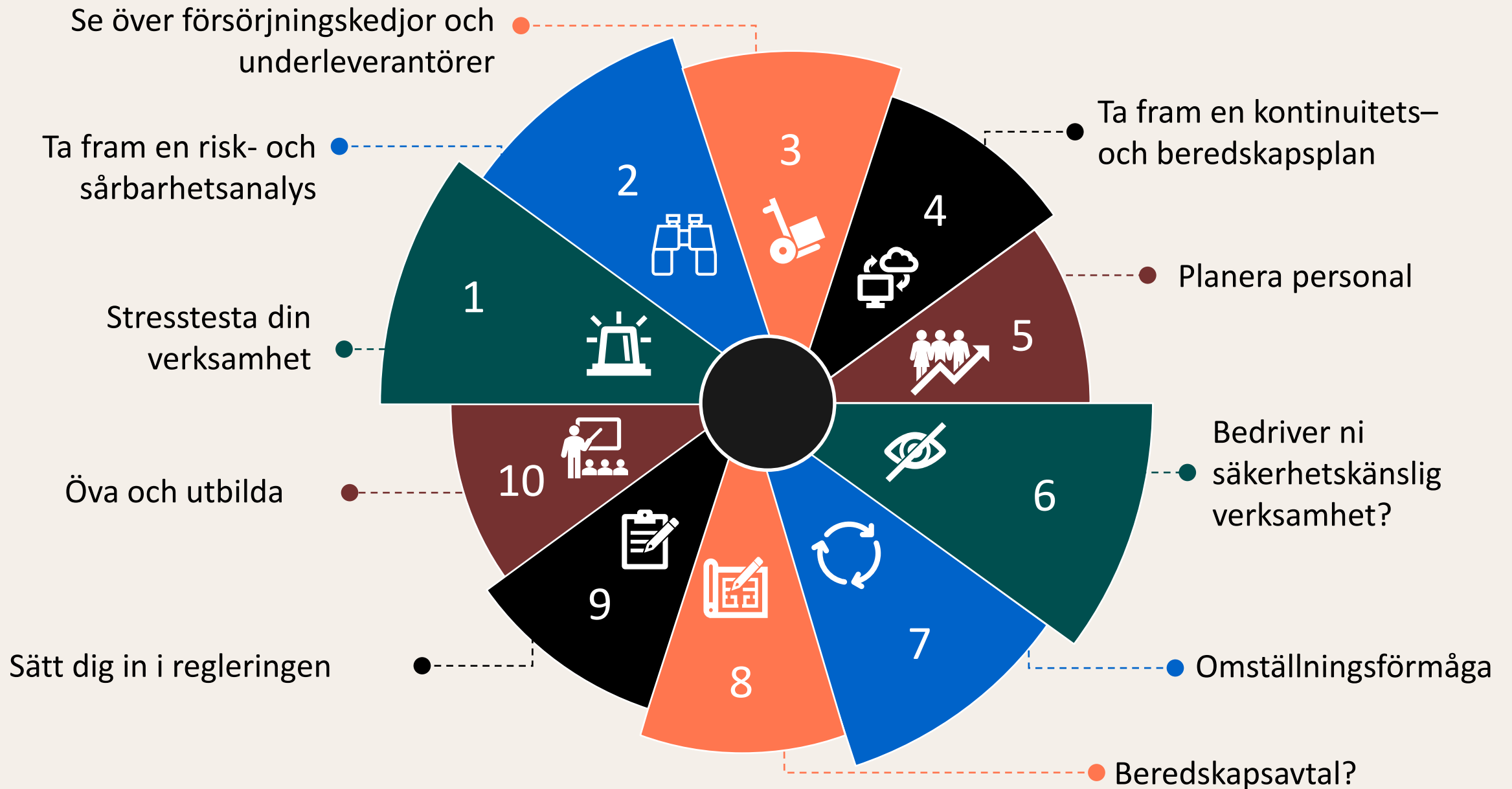
Tre principer för privat-offentlig samverkan

- Involvering
 - *Myndigheter ska inkludera näringslivet i totalförvarsplaneringen och den operativa aktörsgemensamma hanteringen.*
- Återkoppling
 - *Myndigheter och näringslivet ska delge varandra och respondera på information i totalförvarsplaneringen och den operativa aktörsgemensamma hanteringen.*
- Samarbete
 - *Länsstyrelsen och näringslivet ska genom att ingå överenskommelser och avtal med varandra arbeta tillsammans i totalförvarsplaneringen och den operativa aktörsgemensamma hanteringen för ett gemensamt syfte.*

Preparing for the unpreparable?

- Not every disruption can be anticipated
- Some reactions can only be learned through direct experience
- Preparedness should focus on **adaptable capabilities**, not fixed plans
- What matters is the ability to sense, decide, reconfigure, and act quickly
- Clarity matters: who is responsible, who decides, and who knows what

30 dagar: Från tanke till bättre beredskap

SH

Vecka 1

Kartlägg

Välj tre kritiska aktiviteter och deras viktigaste beroenden.

Vecka 2

Bestäm

Sätt reservrutiner, ansvariga och tydliga trösklar för beslut.

Vecka 3

Ordna

Komplettera kontaktlistor, material, reservlösningar och information.

Vecka 4

Testa

Gör en kort övning. Dokumentera vad som behöver ändras.

Förslag till lokala beredskapsåtgärder

Beredskapsmyndigheter, näringsliv och kommun i samverkan

- Involvera alltid näringslivet och perspektiv av logistik- och handelsflöden i övningsverksamhet
- Prata med näringslivet genom t.ex länsstyrelsernas näringslivsråd, inte om näringslivet vid myndighetssamverkan
- Informera om Svenskt Näringslivs 10-punktslista med tips till företag om vilka beredskapsåtgärder man bör vidta
- Ta med beredskapsfrågan som en prioriterad fråga i näringslivsstrategin
- Informera och kunskapsdela till företagen om myndigheternas beredskapsarbete
- Säkerställ en mottagarorganisation för företagens frågor och behov av informationsdelgivning som uppstår till följd av att fler företag genomför egna risk- och sårbarhetsanalyser
- Involvera risker för näringslivets ändrade förutsättningar på aggregerad nivå i kommunens risk- och sårbarhetsanalys som genomförs vart fjärde år enligt lagkrav
- Involvera företagen i kontinuitetsplaneringen för att skapa förutsättningar för näringslivets planeringsåtgärder
- Se till att beredskapshandläggaren och näringslivschefen gemensamt bjuder in för att skapa relation till det lokala näringslivet
- Ta stöd i avtalsdialog med organisationer som ADDA (företag inom SKR) för stöd i beredskapsperspektiv vid offentlig upphandling
- Skapa förutsättningar för företagens omställningsförmåga genom att föra dialog i fredstid
- En ökning av brottsutsatthet för företagen minskar förmågan att leverera varor och tjänster oavsett konfliktnivå – inkludera näringslivets utsatthet för brott som en faktor för den lokala motståndskraften i lägesbilden

Sammanfattning

- **Företagens motståndskraft är avgörande:** Konkurrenskraftiga och förberedda företag utgör grunden för Sveriges försörjningsberedskap. Att stärka den egna motståndskraften är nödvändigt för att klara snabba förändringar i omvärlden – oavsett myndighetskrav.
- **Frivillighet och marknadsprinciper:** Nationell försörjningsberedskap bygger på företagens förmåga att leverera varor och tjänster. Systemet ska baseras på frivillighet, konkurrenskraft och ekonomisk ersättning – inte tvingande lagstiftning som riskerar att hämma konkurrensen.
- **Statens ansvar och incitament:** Staten har huvudansvaret för nationell säkerhet och bör skapa affärsmässiga incitament för företag, snarare än att öka regelbördan och administrationen.
- **Planeringsförutsättningar:** Krig är den dimensionerande hotbilden. Scenarier för planering framgår i dokumentet *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025-2030*.

Resilience = the ability to adjust to adversity in ways that sustain or restore viable functioning over time

(based on Muñoz et al. 2022)